

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenredni ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“.

Opravištvo, na katero naj se blagovoljjo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

František Palacky †

Iz Prage 27. maja [Izv. dop.]

Vem, da se je uže po celem jugoslovanskem svetu raznesla žalostna novost o smrti tega slavnega moža, katerega ime je ne samo mej njegovimi rojaci Čehi znano in slavljeno, kakor more samo biti znan in slavljen oče v krogu svoje družine, nego katerega slava se slavi po vseh slovanskih zemljah, kakor je tega popolno vreden „oče naroda češko-slovanskega.“ Ne pišem torej naslednjih vrstic s tem namenom, da to Jobovo vest dalje širim mej slovanskim narodom, nego svrha mi je, da svojim milim rojakom pripovedujem, kakov vtisek nareja Palackega smrt mej njegovimi zemljaki, in kako se češki narod vede, da pri tej priliki pred celim svetom pokaže, da mu je nemila smrt pobrala moža, katerega narod imenuje svojim očetom.

Včeraj po polu dne ob 6. uri, ko idem od predavanj na vseučilišči proti domu, opažam, da se tu pa tam — osobito na hišah, kder so nameščena javna narodna društva — izovešajo črne zastave. Mislil sem si, kdo je neki ta znamenita oseba, ki je zapustila svet? Na smrt Palackega nijsem v prvem trenutku niti pomislil, vzlasti, ker sem prejšnji večer v „meščanski Besedi“, kamor je prejšnji s svojim prijateljem dr. Riegrom skoro vsak večer zahajal, od njegovih prijateljev, mej kojimi je bil dr. Rieger sam, praviti čul, da se je čestitljivemu starcu zdravstveno stanje zboljšalo. A ko pridem v svojo sobo, pristopi moj hišni gospodar z žalostnim obrazom, ter mi javi: „Palacky je umrl!“ Te besede so me jako vznjale. Žalostna resnica se mi je precej potrdila, ko stopim zopet iz hiše na Vaclavsko namestje, kder gledajoč na vse strani opažam na mnogih mnogih hišah uže čem dalje več črnih zastav. Šečem se nekoliko skroz

glavne ulice, a povsod se mi ta pretresljivi prizor opetuje. Ljudje, mladi in stari, korakajo vidno ginjeni v svojej notranjosti mimo mene. Besede: „otec Palacky zemrl“, prihajale so mi od vseh strani do ušes.

Denes zjutraj izišli so vsi češki listovi (staro in mladočeški) črno obrobljeni; „Pokrok“ je celo videti na prvi strani tiskan na črnem papirju z belimi slovi, ter vsi oznanjujejo Čehom in Slovanom a i družim narodom, kateri proti nam pošteno misle, tužno vest o smrti „otca naroda“. — Črni zastav je vse polno, le redko se najde hiša, na katerej bi ne bilo nobene, a na mnogih hišah in stolpih jih je celo po več. Cela zlata Praga se tako rekoč zataplja v perijodo globočega žalovanja in iz cele Češke uže dohajajo telegrami od raznih občin, društev in pojedincev, ki izjavljajo svoje največje sožalovanje ob tej za celo domovino tako tužnej priliki.

Narodna društva, kojim je svrha zabava, obstavila so svoja delovanja, in članovi jim (n. pr. Sokol itd.) nosili bodo kroz dalje časa žalost znamenjujočo obleko.

Kakor se mi je zdelo doma kot malemu dečku vse žalostno in pusto na veliki petek, to isto opažam sedaj tukaj v Češki; kakor sem kedaj videl pri kakej hiši ali družini, kder je zamrl gospodar ali oče, vse tiho, klavrno, in potrto — a tu in tam tudi kako solzno oko, — vse to sbiva se sedaj tudi tukaj. In res, kako bi tudi ne?

Fr. Palacky bil je mož, kakor bi se mogla in morala ponositi z njim vsaka še tako velika in slavna narodnost. On je bil učenjak v pravem pomenu besede, a on je bil zajedno narodni učenjak, t. j. svoje znanje je on upotrebljeval narodu na korist ne samo kot veleumen politik, nego tudi kot historijograf svojega naroda na posebej, a slovanskega naroda v obče! On je bil patrijot v

najlepšem in najboljšem pomenu besede! Narod in narodnost bila sta mu ideala, za koja je bil pripravljen vse storiti, vse žrtvovati. Duševne in materialne svoje moči je temu posvetil, za-nj je živel od mladih let do sive svoje starosti.

Kako češki narod slavi Palackega zasluge, to je pokazal mej družim pred nekoliko tedni v njegovej prisotnosti pri slavnostnem banketu, kojega mu je priredil „česky klub“ ob priliki dokončanja monumentalnega dela njegovega pod naslovom: „Dejiny národa českeho.“ Da bode to delo k ovekovečenju njegovega imena tudi znatno pripomoglo, to se razumeje samo po sebi. Palacky je bil pri tem sijajnem banketu sam navzoč, in ko se je na konci v jako ginjačevem i lepem govoru do na stotine zbranih gostov zahvaljeval za to izkazano si čast, polile so ga solze in rekel je, da tolice slavljenja nikakor nij zaslužil.

Kdo bi si bil mislil, da bomo radovajoči se nedavno zarad vrlega dokončanja poslednjega njegovega slavnega dela uže tako skoro žalovali pri njegovem mrtvaškem odru?

Rad bi našteval več zaslug slavnega pokojnika, katerih si je pridobil za Čehe kakor za Slovane, a prostor in čas mi tega sedaj ne dopuščata. Morda se mi skoro ponudi prilika uresničiti svoj namen, da izdam načrt životopisa Františka Palackega v kakem slovanskem listu. Za denes samo skončavam, obečajoč pogrebno slavnost, katera bode brž ko ne v sredo 31. t. m. v posebnem dopisu, z besedami: Slovenci! Otec naroda češkega naj bode kot otec naroda bratskega tudi nam v večnem spoštovanem spominu: Nemiljiva čast in slava pameti Njegovej. Seme pa, ki ga je sejal, seme vznjenja slovanskega duha naj raste in se množi mej nami vsemi Slovani! A. B.

Listek.

Golombača.

„Prijatelj“, mesečnik ogerskih Slovencev, oziroma Prekmurcev, izhajajoči v Budimpešti,*) donša v poslednjem broju od dne 1. risalsčeka (maja) vest, ka so pri Temešvaru prikazovale se kolombačke muhe. Eto je preveč nevarna stvar. Zosmicale (spikale) so svojim čemernim (strupnim) žalcem mnogo konj, volov, krav i svinj i to je vse prešlo; tudi človeka jako mučijo.

Naš vrstni prirodo pisec, redki ponos Slovincem, piše v knjigi „Prirodopis živalstva“ naslednje: Banatski ali golubaški komar (die Kolumbatscher, richtiger Gollubatz-

zer Fliege, simulia maculata) je po vnanji postavi jako podoben majheni hišni muhi. Jedva 1 črto dolga mušica je plavkasto pepelnasta. — Ta mušica prikazuje se včasih v velikih gostih rojih na spodnji Donavi v banatske vojne krajini in v nasproti ležečej Srbiji. Takrat zapuste črede po naravnem nagonu pašnike in beže v vasi in hleve. Komarje poiščejo na živinčeti mehke nežne, gole dele, usedajo se okoli oči, na gobec, v nosnice in lazijo celo v ušesa, v goit in sapnik. Vsak ubod tega komarja uzrokuje pekoč srbež in trd boleč otok, ki stoprav čez osem ali deset dnij splahne. Mnogo ubodov živino tudi umori, in vsako leto pogine mnogo konj, goved in prascev od tega komarja; dogodilo se je tudi, ka so komarje majhene otroke pod milim nebom pomorili. — V novejšem času je nek domač prirodozlovec našel, da ta mušica kakor ličinka in buba živi v bistrih gorskih potocih na ka-

menji in vodnih rastlinah, in zdaj je upanje, ka bodo ljudje, odstranivši to kamenje in rastline iz vode mogli z vspehom zalego na veliko pokončati.

Hote temu izrazu na dno seči razlistil sem Vukov riečnik, kateri uči: Golubačka muha, die Gollubatz Mücke, simulum reptans Gollubatzense. Golubačke muhe zovejo se v Šumadiji tudi Braničevke. (Braničevo imenuje se Požarevački okraj). Ljudstvo v okraji Požarevačkem pripoveda, ka se te muhe roje iz pečine proti Golubcu,*) izletavajoče v kupih kakor kotel, pa se potle razdele in po vetru lete; ona živino toliko nadleguje, ka včasih od nje pogine, zlasti konji in goveda. Baja se, ka je nekdo od nekod iz Srbije tiral ne-

*) Velja na četrt leta 90 kr., naročnina se pošilja pod naslovom: Agustich Imre, reditel „Prijatelja“, v Budimpešti „Országház“.

*) Golubac je v okraji Požarevačkem nek stari grad na Donavi. Srbi pripovedajo, ka ga je zidala Jurjeva Jerina zbog golubova — kao golubinjak.

Jugoslovansko bojišče.

Iz Srbije pričakujemo vsak čas odločilnega poročila, da se je boj začel. Čudno bi se moralo zasukniti, ko bi drugače prišlo.

Iz južnega Ogerskega namerava baje več tisoč oboroženih Srbov avstrijsko mejo prestopiti in bratom iti na pomoč v boji za narodno svobodo. Vodja jim bode oberst Orešković.

Andrassyjev list „Pester Lloyd“ v nedeljskem članku z magjarsko žalostjo mora vsemu svetu priznati, da so stvari za Turke (za Magjare, nemške jude in nemškutarje) na jugu jako in čedalje bolj resne in sitne. Muktar-paša je bil v Hercegovini zopet tepen in s tem se je dokazalo, da Turčija vstanka ne more polomiti. Gotovo je, da Srbija misli na vojno. Ako jo začne, potem so vsi berlinski dogovori bili zastoj — tako priznava organ našega vnanjega ministerstva.

Iz prošlih časov.

Iz Zagreba 25. maja. [Izv. dop.]

(Konoc.)

Sedaj je nastala po celem Hrvatskem velika hajka na avstrijske uradnike. Rekel bi, da nij bilo nijednega, ki nij bil žaljen, mnogo-krat dejanski. Ovi ljudje, ki nijso bili krivi, da jih je avstrijska vlada po Hrvatskem ponaštila, so morali mnogo insultov zadnjih let na Hrvatskem pretrpeti. Leta 1867. so zadnji odšli. Hrvatska še danes, dasiravno ima Mažuranić mnogo zaslug za vzgoj čestitega, vestnega, delavnega uradništva, vendar tako čestitih, poštenih, radnih, svojega uradnega poslovanja večših uradnikov kakoršni so bili avstrijski, danes še nema. V dveh, treh letih so avstrijski uradniki deželno upravo organizovali, da narod niti opazil nij kedaj in kako. Kakor je svetina tačas na-nje kot germanizatorje grokala, ravno tako jim danes priznava njih zasluge za uredjenje dežele, za osnivanje šol, za gradjenja cest itd. Guležev naroda, katerih se je po njihovem odhodu toliko zlasti mej županskimi uradniki pojavilo, mej njimi gotovo nij bilo nobenega. Bach je Hrvatsko, kakor sploh celo monarhijo z jednim konceptom organizoval, koliko truda so pa razne organizacije na Hrvatskem zadale.

Po odhodu avstrijskih uradnikov delili so „domaćini“ mastne službe. To so bili uradniki! Poslovati je znal samo vsak deseti, ki je z avstrijskimi uradniki skupaj služil, drugih pa

kakšnega zmaja a lo,**) pa jo dostigel v Stigu (in odtod je ostalo ime Stig) in ranil, ali se je ona zopet otela in ranjena pobegla v ono pečino ter ondi od rane poginila in od nje one muhe nastajajo. Pripoveda se, da so Nemci ono pečino zazidavali, pa ka nastopi čas, ka se muhe roje, zid se podere sam od sebe.

Ime golombača, golubača se torej opira na samostav stsl. gola b-golomb, magj. galamb, srb. golub, nsl. golob, od golub golubac a muha golubacja-golubača; nosnik om v besedi golombača kaže na davno dobo, ko še nij bil oslavljen v u nsl. ô. Kolombača pisati protivi se osnovi.

R. B.

**) Za a lo se misli, ka ima od pozoja (aždaje) osobito duhovno moč, ter leče in vodi oblake in točo navaja na letino. Za zmaja pa se misli, da je kakor ognjevit junak, od katerega v letanji ogenj sega in sveti.

nobeden ne. Za sposobnosti se nij vprašalo, samo da je bil magjarski kričar in na Švabe in Kranjce psovač.

Kruhoborstvo, ki se je na tako gadni in krivični način avstrijskim uradnikom očitovalo, prešlo je na domačine, in to so bili še mnogo večji kruhoborci, nego avstrijski uradniki, katerim se to niti očitati nij moglo.

V novo ustrojenih starih županijah, katere je Bogović „bedeme hrvatske slobode i samostalnosti“ imenoval, so se uprav orgije vgorjale. Denar se je za „instalacije“ kar kakor iz vreče sipal. V pijanstvu so slavni skupštinarje bogu i vragu napijali. Vse je bilo blaženo v pričakovanji onih blagodat, ki jih bo Hrvatska od Magjarov dobila, Hosiana se je popevala, da se je Hrvatska Avstrije oslobodila. V obćnem vrenji, ki je tačas na Hrvatskem vladalo, nij nobeden več zdravega razsoda zmožen bil. Nobeden nij videl globok brezen, pred katerim Hrvatska stoji. Videći Avstrija, ter se prepričavši, da Hrvatsko po večletnem prizadevanji ne more k sebi pritegniti, prepustila jo je njenej osodi in magjarskej milosti. — Zlasti tačas, ko so Erdeljci svoje zastopnike v rajhsrat poslali, tačas je bila lepa hora tudi za Hrvate, da isto učinijo. Nu osoda je drugač odločila. Kar so Hrvati zanemarili, to so Magjari storili: pogodili so se z Avstrijo. In Hrvati so i obsedeli mej dvema stolcema, kakor je tačas jeden dunajski humoristični list ironično karikaturu donesl. Vse to je bil sad krive politike. Sedaj so bili Hrvati res samo milosti Magjarov prepušćeni, in res čuditi se je, da so Magjari njim toliko dovolili, kolikor so. Ker pa vse ne važe toliko, kolikor to, da so jim vzeli Medjimurje i Reko.

Magjari so nagodbo z Avstrijo zopet na deset let ponovili, to je utrdilo dualističen ustroj monarhije, in moč avstrijskih Nemcev in ogerskih Magjarov kar je za nas Slovane ta in onkrajne malo tolažljivo. Hrvati so mnogo kulturnih zavodov, kakoršen je n. pr. vseučilišće, zadnjih let ustrojili, i to vse umnim gospodarjem ugovorene kvote. Celo prihranila se je uže marsikateri sto-tisočak in ta prihranek v domaće denarne zavode vložila. Čuli so so se vsled tega uže novinarski glasi iz Budim-Pešte, opozorjući ogersko vlado, na to, da je hrvatska kvota prevelika in mogoče je, da bodo Magjari leta 1878. kod obnove finanćne nagodbe svojo mošnje zadržnili.

H koncu samo še to opazko. Če je bil v Avstriji kedaj federalizem mogoč in izvedljiv je bil tačas, ko se Hrvati nijso hoteli z Avstrijo pogajati, kakor bi bili imeli, v spoznanji svoje koristi. Ko sem se pred ne davnem v hrvatskem Primorji zadržaval, sem od mnogo odličnih domorodcev čul, da bi vendar bolje bilo, da smo s „Kranjci“, katero ime je nekda pri Hrvatih za vsacega črno oblečenega inostranca veljalo. Kakor v Primorji se najde tudi drugod ljudij, ki tako mislijo, samo ka nečejo to javno očitovati.

—a—

Ali slovensko narodno šolstvo v čem napreduje?

[Izv. dop.]

Rešenje tega važnega vprašanja utegne zanimivati ne samo slovensko učiteljstvo, marveč tu tudi slovenske domoljube, kateri dobro vedo, da je napredek našega naroda odvisen tudi od izobraževanja mladine v narodnej šoli.

Pretresujmo torej v ta namen posameznosti pri slovenskem šolstvu. — Se-li zboljšuje šolsko obiskovanje? To pač le po malem; na Štajerskem je šolsko obiskovanje za nekoliko odstotkov boljše od prejšnjih časov, na Koroškem, kjer se šolske postave v tej zadevi z vse oostrostjo izpeljujejo, je šolsko obiskovanje še precej urejeno, slabše je pa na Kranjskem in Primorskem, kjer so številke v tej zadevi skoro iste kakor v prejšnjih letih. — Razume se, da je pa gledè šolskega obiskovanja pod novimi šolskimi postavami vendar le napredek in sicer v tem dosegl, da se je postavna šolska doba podaljšala. V čem bi bil še napredek? Vsled novih zakonov mora učitelj učiti več, nego prej, razen čitanja, pisanja, računanja, učiti mora zlasti realije, in to so predmeti, ki so za praktično porabo slovenskega ljudstva, za vzbujenje duševnih moćij Slovencev sploh silne važnosti. Če tudi starejši učitelji podučevanja v realijah nijso skozi in skozi kos, skazujejo se pa v teh predmetih mlajši učitelji tako, da nekaterikrat pozabijo celo na dovoljno vajo v čitanji. To poslednje se sicer tudi le redkokrat zgodi, čeravno principijelno nasprotniki novih šolskih zakonov to kot obćno proglasujejo. Obžalovati je samo to, da nove šolske postave, zlasti novi načrti tega odločno od učiteljstva ne zahtevajo, da bi se vse realije z ozirom na praktično življenje, z ozirom na kmetijstvo podučevale.

V čem bi bil še napredek? V slovenskem jeziku, v nemščini? Ne, v tem nij velicega napredka. V slovenščini se precej več mladina v narodnej šoli izobraži, nego v prejšnjih časih, to je gotovo. To si more iz tega razlagati, da so učitelji slovenščine dosta zmožnejši nego v prejšnji dobi, ker je slovenščina kakor naše narodno izobraževanje pri vseh stanovih napredovala. Da nij večjega napredka v našem materinem jeziku, temu je uzrok preobilo drugih predmetov, katerih znanje naši nadzorniki strožje nadzorujejo nego slovenščino. Ostro in pazno oko imajo naši nadzorniki, ki so skoro brez izjeme nemškutarje, vsakej po svojem vedenji, če tudi po prepričanju ne, — na nemščino. Ta jim je alfa in omega pri nadzorovanji. Toda malo (?) učiteljev je še, ki delajo zoper pedagogiko in deloma zoper zdrav duh postav, da ne zanemarijajo druge predmete, da le s podučevanjem v nemščini ustrezajo nemškutarjem, osobito okrajnim glavarjem, raznim nadzornikom, pričakovaje večjo njihovo naklonjenost.

Ali je napredek pri sedanjem šolstvu morebiti v religiozno-moralnem oziru? Napredka v tej zadevi nij, to smemo odkrito reći, če nam tudi kdo zameri pa pove tudi razloge, zakaj napredka nij.

V prejšnjih časih nij bil vsak otrok primoran hoditi v šolo, takrat so otroci zanikernih staršev izostajali največ iz šole. Tudi so odrasli otroci prej iz šole izostajali, toda zdaj so vsi različni otroci, dobri in slabi, veliki in mladi v šoli združeni. In tu se zgodi, zlasti kedar učitelj (pred šolo) navzoč nij, da veliki in hudobni otroci mlade in nedolžne pohujšujejo. Učitelj mora po sedanjih postavah obravnavati zlasti realistične predmete, zmanjka mu večkrat časa za moralno odgojo otrok. Kaj pa duhovniki? Ti imajo malo ur veronauk; pa tudi mnogi teh ur še ne uporabljujejo, ali vsaj za religiozno-moralne nauke ne, marveč največ le za memoriranje katekizma. Poleg tega so vsled prikrajšenih pravic do šole zgubili tudi veselje do nje-

ne ga napredka, marsikateri slabi domoljubi celó radi vidijo, ako se tudi pri novejši šoli pokaže kakova pomanjkljivost.

V prav mnogih rečeh napredka nijsem mogel navesti. Pri tem svojem premišljevanji opazil sem pa, da precejšnji, skoro da največji napredek utegne biti pri literaturi za naše slovensko narodno šolstvo in pri prizadevanji slovenskih učiteljev, prisvojiti si sebi in mladini primerne slovenske knjižice. Glejte, da je to res.

Slovensko narodno učiteljstvo vzdržuje čisto samo, skoro brez pomoči drugih stanov, dvoje časopisov, mej tem ko vsi slovenski profesorji s hrvatskimi vred svojega lista nemajo, a tudi — kakor sem iz dobrih virov poizvedel — organov ljudskih učiteljev niti s peresom niti materijalno ne podpirajo. Poleg tega morali so spisati in posloveniti čisto sami potrebne knjižice za slovenske šole. Zato moramo v tej zadevi hvaležno imenovati imena: Praprotnik, Lapajne, Tomšič. Če zasluži poslednji vsega priznanja radi izvrstnega uređevanja „Vrtca“, gre pa vsa čast Praprotniku in Lapajneju, ki sta preskrbela že skoro vse knjige in knjižice za naše narodne šole. Je-li pa so „višji“ te č. prijatelje podpirali v njihovem podvzetju? Ali so oni v tej zadevi za prospeh našega šolstva? Ne, ne, žalibog ne. Oni kažejo tudi v tej reči, da za nas Slovence ne marajo. Hvalevredno je to, da slovenski učitelji vpeljujejo vse, kar spominja otroke in druge na našo slovensko narodnost, na naš premili jezik, da namreč vročujejo otrokom pisanke, risanke s slovenskimi napisi in da rabijo slovenske tiskovine, katere reči smo dobili največ po priporočilu slovenskih učiteljev v Ljubljani, učiteljev ljutomerskih i. dr. „Narodna šola“, katero z velikim trudom oskrbljujeta, gg. Stegnar in Močnik, v tej zadevi prekoristno društvo, ki vse primerne reči za slovenske šole kupuje in je razširja deloma zastonj, deloma za mali, denar mej slovensko šolo in mladino. K sklepu tega spisa, ki sem ga spisati se trudil čisto nepristransko in z najboljšim namenom, kličem: Le naprej na prihodnem potu napredovanja v izobraževanju naše mladine z ozirom na specialno korist našega naroda, vsaj pravi progovor: Vsak (narod) za se, bog za vse!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 29. maja.

Za avstrijsko Slovanstvo najvažnejša politična vest v notranjem je smrt češkega velicega rodoljuba **Palackega**. O tem pišejo vse novine. Mi smo v današnjem listu dali prvo mesto o tej žalostnej, da si naravnost prigradbi dopisu iz Prage. Hočemo pa o Palackem i v jutrajšnji številki še govoriti.

Razen Palackega ima Avstrija te dni obžalovati tudi smrt prvega vojaka, načelnika generalnega štaba Fzm. **Jahna**, ki je bil 27. t. m. pokopan. Pokojnik je bil dober avstrijski vojak in patrijot, protivnik naših nemškujočih prusijanov, zato je velika škoda, da je baš v tem trenutku umrl, ko so oblaki vnane politike črni in bi našej državi trebalo več pravih Avstrijcev na čelu nego jih je v istini.

V **ogerskeji delegaciji** je poslanec Nagi interpeliral Andassyja, ali je kaj storil proti temu, da zadene srbski trgovski moratorij tudi ogersko trgovino. Andassy je odgovoril, da je zavaroval se, ali da še odgovora nij dobil. Zsedemji je potem interpeliral glede na to, da Črnagora vstaja v Hercego-

vini podpira, in da Magjari ni vojske niti okupacije Bosne ne želé, ali se je kaj resnega proti vojnim razmeram storilo. Andassy je dejal, da je na to v očišled resnih stvari teško odgovarjati. — Tudi odsek ogerske delegacije se v svojem poročilu izreka proti vsaceinu prirastku monarhije v jugu. Slovanov več imeti se bojé.

Vnanje države.

V **Carigradu** ruje jedna stranka Muselmanov na to, da bi se sultan odpovedal svojemu prestolu, katerega naj bi njegov pravilni naslednik zavzel, ki je baje bolj zmožen.

Italijanski minister vnanjih zadev je v zbornici 27. maja proglašal, da Italija želi mir ohranjen ter upa, da bode Angleška, katera se nij hotela pridružiti korakom družih velesil, vendar v Carigradu v mirovnem smislu delala. Pri tej priliki je Visconti-Venosta hvalil italijanske diplomacije sedanje delovanje.

Iz **Španije** še poroča, da je general Quesada nad baskijskimi provincijami in Navaro proglasil izjemni stan in vojne postave. Posebno liberalni torej ti novi vladarji v malo srečnej španskej deželi nijso.

Anglija jo poslala že mnogo najmočnejših vojnihi ladij v srednje morje in posebno v Dardanele. To je v Parizu in povsod vzbudilo veliko senzacijo, ker kaže, da hoče na vse zadnje tudi Anglija vojevito v akcijo stopiti. Vse se vpraša, ali bo vojska s kom in koliko?

Dopisi.

Iz **Celovca** 28. maja [Izvirni dop.]

27. dan ovega meseca je bil velike važnosti za naše mesto in to posebno iz treh ozirov. Prvič se je vršila dopolnitvena volitev za mestni odbor; drugič je bila glavna skupščina akcijonarjev nekoliko na slabotnih nogah stoječega društva hüttenbergskega za izdelovanje železnih tvorin in tretjič je bila baš ovi dan v Solnogradu od strani kapitelna volitev novega nadškofa, ki je tudi bivalstvo naše zelo zanimala, ker se je mej kandidati vedno imenoval naš sedanji knezoškof Wiery. Vsakdor povpraša, kako se je ovi imenitni dan obnesel? Temu v odgovor naj slede male vrstice denašnjega poročila.

Agitacija za dopolnitveno volitev dveh odbornikov je bila na obeh straneh posebno slednji teden kaj ogromna; delalo se je na vse kriplje in tudi na dan volitve smo zapazili nenavadno živahnost. „Šparovci“ so končno propali, saj tudi nij bilo drugače mogoče, ker je na strani druge stranke cel sedanji aparat, ki se je po vsej mogočnosti rabil. Razburjenost je bila obojestranska velika; na dan volitve je celo stotnik požarne straže na voglih objavil oznanilo, podpisano z lastnim imenom, da je že dolgo znano, „da imajo „šparovci“ dolga ušesa itd.“ Vse kar „Jeze in kar grede“ vse je delalo in tako je bilo došlo do sledečega: od 438 volilcev se je udeležilo 211; voljena sta nemško-liberalca dr. med. Luggin s 118 glas. in arhitekt Stippenberger; „šparovca“ Dorez, kavarnar in baron Ankershofen sta ostala v manjšini z 90 glasovi. Sploh pa je ova izguba dober nauk za konservativne elemente našega mestjanstva, da v prihodnje bolj natančno in razumno postopajo, ter svoje kandidate tudi prej vprašajo, če hočejo sprejeti volitev ali ne. Namesto 5 odbornikov imajo torej sedaj po lastnej krivdi samo 3.

Glavni zbor hüttenbergskega društva je trajal od 10. do 6 ure po polu dne; osobno navzočnih je bilo blizu 60 akcijonarjev. Krepko se je potezala manjšina, ki nij bila z delovanjem opravičnega odbora in vodstva zadovoljna; marsikaka temeljita beseda se je čula

— a končno je vendar le vse pri starem ostalo. Opravični odbor je dobil zaupnico in vsa predposvetovanja, vsi članki po raznih časopisih vse groze in pritožbe so splavale po vodi.

Volitev v Solnogradu je tudi končana; voljen je nadškofom opat benediktinski dr. Eder. Naš škof je ostal v manjšini in sicer kakor posnemamo iz telegramov, došlih nam iz Solnograd, baje večinom radi njegove prijaznosti do jezuitskega reda. Torej prihranimo našega knezoškofa, kar nam je tudi povsem povšeči, ker je baš Slovincem precej pravičen in po celem deželi priljubljen.

Ovi dan nam je še dve drugi novici donesle. Zidala se bode na Pasterci velika hiša v prenočišče in restavracija turistov na Veliki zvonar. Svečano se odpre sredi meseca avgusta in baš ovi čas pride iz Dunaja izvrstni moški pevski zbor v Celovec in ide od tod na Zvonar. Ob binkošti pa obiščejo pevci filharmoničnega društva ljubljanskega Beljak, Vrbo in Porečje.

Žalostna novica o smrti češkega voditelja in učenjaka Fr. Palackega je tukajšnje izobražene Slovence, zelo osupila.

Iz **Dunaja** 23. maja. [Izv. dop.]

Slovansko pevsko društvo na Dunaji, kojega predsednik je g. dr. J. Lenoč, dvorni in sodnijski odvetnik, napravilo je 23. t. m. svatojansko zabavo pri „zelenih vratih“. Program obsegal je slovanske pesni, in sicer: Hellerjevo „četrorko narodnih pesnij“ (zbor), Kittlevo „Šablenko brušna“ (zbor), Genée „Karneval benečki“ (zbor). Gospica M. Halkova igrala je jako spretno na glasoviru: Listzovo „Le rossignol“ (melodie russe), in Schubert-Lisztovo „Soirées de Vienne“ (valse-caprices). Gospod Fr. Kinsky pel je dve pesni: Kavanovo „Oči“, i Pivodovo „Srce ztracené“. Vse točke bile so z burnim priznavanjem sprejete. Posebno se je pak takrat odlikoval g. Kinsky, s svojim glasom. Primoran je bil, svoje pesni ponavljati. Pri tej veselici je pak slovanskemu pevskemu društvu tudi policija svojo rolo igrala. Prepovedala je namreč v zadnjem hipu, po Slovenskem in drugod obče znano in tisočkrat pevano pesen: „Šablenka brušna“. I kdo vé, če to nij previdno in koristno bilo? Lehko bi bilo mogoče, da bi Dunajčani slišavši to pesen kar z navdušenjem in prignjutnem za Slovanstvo pokazali Dunaju hrbet ter hiteli mej vstaše hercegovinske in bosenske proti — Turku! I kaj bi potem porekla turškimi novci podprta „N. Fr. Presse“! Lehko bi se torej bil zgodil velik škandal vsled „šablenke brušne“!

Po izvršetku programa se je plesalo. Zabava bila je zelo animirana, akoravno se vsled slabega vremena nij preveč občinstva udeležilo. Tudi vseučilišnikov se je jako malo številce udeležilo, akoravno so se jim proste vstopnice vročile. Odbornikov „Slovenije“ nij bilo nobenega blizu, kar je res graje vredno, da se ljudje, ki častna mesta v „Sloveniji“ zastopajo, tako malo udeležujejo obče slovanskih veselici v Beču. To res krasno ilustrira navdušenost nekaterih „mnogo jezičnikov“ za slovansko stvar.

V kratkem bode zopet velikanska slovanska slavnost tu na Dunaji. Program te slavnosti vam priobčim ob priložnosti.

Iz **Peterburga** 22. maja. [Izv. dop.] V ruskem javnem mnenju se kaže velika zadovoljnost, da naša diplomacija vendar jednokrat začenja odločneje postopati v korist tur-

skih Slavjanov. Ruskemu narodu se je zdelo nenaravno ter Rusiji nedostojno, da je naša vlada prepustila grofu Andrassyju prvo mesto ter da nij naš, ampak avstrijski kancler oddal prvi memorandum Turčiji. No zdaj ko so vesti iz Berlina došle, da je knez Gorčakov prevzel vodstvo v diplomatičnem svetu, da je od ruskih diplomatov izdelan memorandum, ki se ima predložiti sultanu in da se sploh kaže prijaznost in dejanska podpora turških Slovanov od strani ruske vlade, upajo celo pesimisti, da ne bode ostalo samo pri praznih besedah in puhlih frazah. Ruskemu narodu pa je v veliko zadostenje, da je Rusija mej evropskimi državami zopet zavzela oni prostor, kateri jej gre po njenih državnih močeh in po slovanske narodnosti.

„V teku dveh let, pravi „Novoje Vremja,“ imel je glas Rusije uže dvakrat „rješajoščeje značenje“ v razsodbi evropskih vprašanj. V lanskem letu pomladi, govorila je vsa evropska žurnalistika o vojni, hodili so glasi o pripravljanji Germanije za vojno s Francijo z namenom jo popolnem uničiti. Rusija je točno dosegla, razjasniti nedorazumljenja in celo nemška žurnalistika je priznala, da je ruska vlada ustavila tako rekoč uže gotovo vojno. V letošnjem letu je po celem redu neudačnih predloženj in posredovalnih skušenj, s katerimi je Avstrija stopila mej Turke in Slavjane, bilo malo upati povrata k boljšemu, k oblehčenju naših slovanskih bratov. No povzdignil se je glas Rusije in znova se smemo nadejati, da se posreči Rusiji to izdelati, kar nij mogla Avstrija v teku celih mesecev. Berlinska konferencija nij rešila končno orientalnega vprašanja, to je isitna. No da ga je naprej porinola in to ne proti interesom Slavjanstva in Rusije, o tem nij dvomiti. Berlinska konferencija je zopet dokazala, da Rusija nij pozabila svojega zgodovinskega poklica in da, ko bi po sili okoliščin kaka druga evropska država za kak čas mislila v svoje roke zahvatiti niti slavjanskega dviženja, bi se te niti skoro umaknile iz rok tujih slavjanstvu, in po sili znova perešili k temu, kateremu po pravu vsigdar gre in bode odločilni glas ob osodi slavjanskega sveta, — k Rusiji.“ Tako ruski list.

Dokler ruska vlada stopa v tem smislu najprej, kakor je zdaj očitno začela, imela bode za soboj ves ruski narod ter sme računati v vsakem slučaju in če prav dovede k vojni, na vse sile materialne in duševne cellega naroda,

Od tod je več ruskih oficirjev, ki pa so poprej se odpovedali svoji ruski armadi, odpotovalo v Belgrad, da tam vstopijo v srbsko vojsko. Tukaj nikdo ne dvomi, da v malo dneh Srbija in Črnagora ne pokneti na Turka.

Čudno, da naša borza kljub nejasnemu političnemu položaju se mirno vede in ne kaže onega strahu, kakor beremo od dunajske in berlinske borze. Naši državni papirji stoje vedno jednako in sicer razmerno s tacimi papirji drugih držav še dovolj visoko, na primer 6 % državni papirje na 120, 5 % na 100.

Domače stvari.

— (Beseda v ljubljanskej čitalnici) je bila jako obilo obiskana. Navzočnih je bilo v restavraciji, salonu in dvorišči čez 500 osob. Dohodka na korist ljubljanskim okoličanam na močvirji je vsled vstopnine (20 kr.) in loterije nad poltretje sto goldinarjev. Vojaška godba in pevci so z veliko pol-

hvalo se producirali. Restavracijska postrežba bi pa smela ob taci prilikah tudi boljše biti.

— (Na korist dramatičnega društva) in „narodne šole“ je bilo keglanje v čitalničnem vrtu. Čistega dobička je bilo 168 gold. Od teh je dotični odbor odločil 140 gld. dramatičnemu društvu in 28 gld. narodnej šoli. — Najboljši keglalci, ki so tudi dobitke dobili bili so: gg. Kristan, Kavšek, Zupančič, Koch, Čačak, Pečnik, Hofman.

— (Prejeli smo sledeče pisanje: „Št. 2226. Slavnemu uredništvu „Slovenskega Naroda“ v Ljubljani Slavno uredništvo „Slovenskega Naroda“ se v smislu Art. II. post. 15. Okt. l. 1868 šte. 142 in §. 19. tisk. post. zaprosi, sledeč popravek v listu „Slov. Narod“ natisniti: Slov. Narod je pod napisom: (kaj je bolje?) v šte. 118 vtorek 23. maja l. l. poročil, da uradna „Laibacher Zeitung“ prinaša po c. kr. drž. pravdnistvu razglašen razpis dveh služeb na novej kaznilnici za ženske v Begunjah, in sicer 1. službo hišnega zdravnika, dr. medicine z letno plačo 400 goldinarjev brez družih dohodkov in 2. službo kaznilniškega služabnika, nadzornika s plačo 400 gld. 120 procentov priloge, s hrano in stanovanjem, vsak dan pol drugi funt kruha in penzijo. To poročilo se popravlja s tem, da je razpisana le ena služba na novej kaznilnici v Begunjah in sicer služba hišnega zdravnika z letno plačo 400 gold. s pravico višjega plačila 500 gold. in 600 gold. po doveršenih 5 oziroma 10 službenih letih. Služba kaznilniškega služabnika, nadzornika je pa razpisana za kaznilnico za moške v Ljubljani, in sicer z letno plačo 400 gld., 25 procentov priloge, s stanovanjem v služabniški kosarni brez hrane, vsak dan pol drugi funt kruha in obleko. C. kr. drž. pravdnistvo v Ljubljani 27. maja 1876 Persche.“

Opozorujemo na inserat v današnji številki dobro znane firme **J. H. Luckmann v Lübecku**, katera se vsled revljne postrežbe in posebne sreče v prodaji **Hamburgskih srečk** jako priporoča.

Na glincah restavracija

otvorila se je

v nekdanj Permetovej hiši, z lepo uredjenim vrtom. P. n. občinstvu postrezalo se bode vedno z izvrstnim **dolenjskim vinom**, **Kozlerjevo pivo** in dobriimi **mrzlimi jedili**. (156—2)

Evropa: dr. Badaj iz Maribora. — Knaflč iz Grada. — Venti iz Dunaja. — Tri oči: Horak iz Grada. — Čajnar iz Zagorja. — Zipfel iz Dunaja. — Samek iz Brna. — Stenovec iz Zagorja. — Jančiger iz Dolenjskega. — Pri mafi: Križič iz Dunaja. — Golob iz Vrhlike. — Breitenfeld iz Dunaja. — Miheljak iz Celja. — Kohn iz Dunaja. — Willburger iz Linca. — Polak iz Dunaja. — Debene iz Tista. — Koritska iz Dunaja.

Tužet.
28. maja:

■ Še nikdar tako po ceni! ■ Darila za birmo!

Kdor želi imeti prav cene, jako lepe in dobre reči, ta naj naroči brzo, dokler je še kaj v zalogi, v našem odlikovanem

■ Bazaru za birmo ■

za smešno nizko ceno **samo gl. 5.90**, za kateri znesek se do-
bodo sledeče jako lepe reči in sicer:

1 okusno ognjo-pozlačeno remontoir uro	1 koncertina, skušeni muzikalni instrument z nebeškimi glasovi, na katerem je mogoče po kratkeji vaji najlepše komade igrati.
1 elegantni angot solnčnik za dame.	1 fini Viktorija pas za dame.
2 japan. vazi za cvetlice, bogato z zlatom okinčani.	1 album za fotografije, bogato z zlatom okinčani, in končno
2 salonska svečnika v obliki podob iz vlitnega bronu.	1 jako lepa shrambica, v katerej je vse, kar poželj srece mlade dame
1 kompletna union garnitura za kaditi, pri katerej je vse, kar potrebuje tobakar in za darila jako pripravno.	■ To krasno darilo okinča vsako salonsko mizo in je za darilo posebno pripravno.
1 žepni telegraf, popolnem novo iznajden in patentiran aparat, s katerim je mogoče ustne depeše v najdaljše kraje pošiljati.	

Vse tu navedene jako cene darila veljajo vkupaj **samo gl. 5.90** in se dobivajo v velikej zalogi

Blau & Kann-a,

Dunaj I., Babenbergerstrasse šte. 1.

■ Naročila iz dežele oskrbe se točno proti poštnem povzetku. ■

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Posestvo na prodaj

v **Štanežicah** poleg Št. Vida nad Ljubljano hiš. šte. 3., obstoječa: iz velike hiše (posebno pripravna za zidanje sob.) dveh velic konjskih hlevov, pod-m. ko.olecem, lepim vrtom z nasajenim sadnim drevjem, dveh njiv in gozdom.

Natančneje se izve pri lastnici

Mariji Malinšek,

posestnica in mlinarica v Tacnji
pod Šmarno goro.

(162—1)

Na dobrostno oziranje!

Udano podpisani usoja se s tem p. n. občinstvu naznanjati, da je odprl poleg dosedanje, še do sv. Mihela v najemu imajoče štacune v judovski ulici, tudi še drugo štacuno

■ na glavnem trgu št. 168 ■
v **Malijskej hiši.**

Tudi tamkej prodaja šivalne stroje, priprave, svilo, qvirm itd. Zahvaljuje se za dosedanje mu skazano zaupanje, ter prosi ono hraniti tudi v prihodnje. (155—3)

V Ljubljani, 23. maja 1876.

Franjo Detter.

Glücks-Offerte!!

270. Hamburger Geld-Lotterie

genehmigt und garantiert

von der hohen Regierung.

Die Haupttreffer betragen event.:

375,000 Reichsmark,
250,000 Reichsmark,
125,000 Reichsmark,
80,000 Reichsmark,
60,000 Reichsmark,
50,000 Reichsmark,
etc. etc.

Zusammen kommen in 7 Gewinnziehungen unter Aufsicht der Staatsbehörde 48,400 Gewinne im Betrage von

7 Million 771,800 Reichsmark

zur Entscheidung.

Gegen Einzahlung des Betrages in Banknoten, Coupons, pr. Postanweisung oder gegen Postnachnahme überfende ich, zu der 1sten Gewinnziehung.

Ganze Original-Loose à 5. W. fl. 3.50
Halbe Original-Loose „ „ 1.75
Viertel-Original-Loose „ „ 0.90

den geehrten Auftraggebern nach allen Bedingungen unter: Einzahlung des amtlichen Pfandes; begleichen erfolgen die amtlichen Gewinnlisten, sowie die Auszahlung der Gewinne sofort nach stattgehabter Gewinnziehung. Befellungen für die erste Gewinnziehung erbitte baldigst, jedenfalls aber vor dem

5. Juni d. J.

J. H. LUCKMANN,

Staats-Effekten-Handlung,

Lübeck.

In der jetzt beendeten 269. Lotterie fiel in meine Netz vom Glück begünstigte Collecte wiederum in der 6. Classe der größte Gewinn von

36,000 Mark auf No. 4528 1/2
und in der 7. Classe das große Loos von:
252,000 M. auf No. 25641 1/4.